

Mārupes novada pašvaldības
PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDE "SAIMĪTE"

Rīgas iela 7, Piņķi, Babītes pagasts, Mārupes novads, LV-21107
Tālrunis 67914602 saimitespi@marupe.lv www.berndarzsaimite.lv

APSTIPRINU

Mārupes novada pirmsskolas izglītības
iestādes „Saimīte” vadītāja

1. Erdmane-Hernane
Mārupes novadā, Babītes pagastā
2024. gada 9. aprīlī

Vardarbības novēršanas programma Mārupes novada pirmsskolas izglītības iestādē "Saimīte"

2024. gada 9. aprīlī

Nr.2024/2

Mērķis: *sekmēt bērnu drošību, attīstību, psiholoģisko un emocionālo labklājību.*

*Izstrādāti saskaņā ar 2023. gada 22. augusta Ministru kabineta
noteikumiem Nr.474 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā
veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos
pasākumos”.*

Vardarbības klasifikācija	Programmā lietotie termini
Fiziskā – fiziskas agresijas darbības, piemēram, baksīšana, sitienu, grūstīšanās, spēšana, spleašana, mantu slēpšana vai bojāšana, zāģšana u.c.	Upuris – persona/-as pret kuru vēsta vardarbība.
Verbālā – vārdos izteikta agresija, piemēram, apsaukšanās, aizvainošana, pazemošana, iebiedēšana, mērķtiecīga izglītojamā pazemošana ar asociācijām pēc kāda nepatīkama notikuma, kā arī pazemojošu žestu, mīmikas un pozu demonstrēšana u.c.	Pāridarītājs – persona/-as, kura/-s īsteno vardarbīga rakstura darbības.

<p>Sociālā – apzināta sociālā pazemošana, piemēram, apmelošana, baumu izplatīšana, apzināta ignorēšana, atstumšana, mēķniecīga personas izolēšana no kopējām aktivitātēm u.c.</p>	<p>Vērotāji – personas, kuras ir liecinieki vardarbības gadījumu situācijām klātienē vai interneta vidē. Vērotāji, kuri neiejaucas vardarbības procesā, ir ārkārtīgi svarīgi pārdarītājam, lai nodrošinātu tam spēka pārākuma sajūtu. Vērotāji var būt arī personas, kuras atbalsta un aizstāv upuri, piemēram, mēģina runāt ar pārdarītāju un pārtraukt vardarbību, vai pēc notikušas vardarbības gadījuma mēģina palīdzēt upurim, uzrunājot izglītības iestādes personālu vai iedrošinot upuri doties pie kāda situāciju izstāsti.</p>
<p>Kibernirgāšanās – e-pastu, tiešsaistes datorspēļu, mobilo tālrunu, īsziņu, interneta vietņu un platformu izmantošana, lai apkaunotu, sociāli izslēgtu vai bojātu reputāciju un draudzību, veicot upura apvainošanu, pazemošanu vai baumu izplatīšanu ar naidīgiem komentāriem, aizskarošas informācijas publicēšanu, svešu sociālo tīklu profilu izmantošanu, kompromitējošu fotogrāfiju, video kopīgošanu vai publiskošanu, draudešanu kādam nodarīt pāri un citas virtuālajā vidē veiktas aizskarošas darbības, izmantojot elektroniskās komunikācijas tehnoloģijas.</p>	
<p>Seksuālā vardarbība - jebkādas seksuāla rakstura darbības ar bērnu nolūkā sniegt vai gūt seksuālu stimulāciju vai seksuālu apmierinājumu, vai citādu labumu, ko veic pieaugušais vai cits bērns, kurš sava vecuma vai attīstības dēļ atrodas atbildības, uzticības vai spēka pozīcijās attiecībā pret upuri ar fizisku kontaktu vai bez šāda kontakta ar bērna ķermeni, tai skaitā pakļaujot bērnu citu seksualitātei vai izmantojot informācijas vai komunikāciju tehnoloģijas.</p>	

Daudzlīmeņu atbalsta sistēma (Multi-tiered Systems of Support (MTSS)) - trīs preventīvas līmeņi – primārā, sekundārā un terciārā:

- **primārais līmenis** apskata atbilstošākos risinājumus izglītības vides pilnveidošanai, izejot no esošās situācijas novērtējuma, koncentrējoties uz izpratnes veicināšanu par vardarbību, drošu un cieņpilnu attiecību veidošanu un sociāli emocionālo prasmiju veicināšanu;
- **sekundārais līmenis** piedāvā risinājumus darbam ar paaugstināta riska izglītojamiem, t.sk. nodrošinot konsultāciju izglītības vidē;
- **terciārais līmenis** piedāvā risinājumus un ieteikumus gadījumā, ja vardarbība ir notikusi, koncentrējoties uz ātru reakciju, risinājumu meklēšanu un palīdzību visām iesaistītajām pusēm.

Situācijas novērtēšana	Primārais līmenis	Sekundārais līmenis	Terciārais līmenis
<p>Grupu apsekošana, novērošana.</p>	<p>Esošās situācijas izvērtēšana jeb vardarbības monitoringa veikšana – novērošana grupā, nepieciešamības gadījumā sociometrija.</p>	<p>Izglītojamo zināšanu un prasmiju pilnveide vardarbības prevencijas jautājumos – centra Dardedze izstrādātā izglītojošā programma par drošību attiecībā, ar mērķi mazināt vardarbības riskus “Dzīmbas 11 soļu drošības programma” (sešgadīgajiem bērniem), Labas uzvedības skoliņa un citas sociālpedagoģiskas nodarbības pēc nepieciešamības un tēmas aktualitātes (empātija, tolerance utml.) (piecgadīgajiem bērniem).</p>	<p>Individuālas sarunas/konsultācijas ar upuri, pāridarītāju, bērnu vecākiem un pedagogiem.</p>
<p>Saruna ar grupas pedagogu un bērnu vecākiem.</p>	<p>Jāidentificē tās vietas izglītības iestādē, kurās izglītojamie nejutās droši un kurās ir potenciāls notikt vardarbības gadījumiem. Īpašu uzmanību jāpievērš iestādes tualetēm, garderobēm, vāji apgaismotām vietām, guļamtelpām vai citām vietām, kurās retāk uzturas pedagogi vai citi izglītības iestādes darbinieki.</p>	<p>Vecāku zināšanu pilnveide vardarbības prevencijas jautājumos un to aktīva iesaiste - centra Dardedze izstrādātā izglītojošā programma par drošību attiecībā, ar mērķi mazināt vardarbības riskus “Dzīmbas 11 soļu drošības programma”, vecāku konsultēšana.</p>	<p>Individuāli emociju regulēšanas un sociālo prasmiņu treniņi gan upurim, gan pāridarītājam. Pāridarītājam – mācīt vēlamos uzvedības modeļus, mācīt regulēt savas emocijas. Upurim – mācīties sevi pasargāt, pamanīt potenciāli bīstamu situāciju, mācīt lūgt palīdzību.</p> <p>Nepieciešamības gadījumā grupas nodarbošanās par aktuālo tēmu – vada sociālais pedagogs vai izglītības psihologs, lai veidotu izpratni par vardarbības sekām aicinātu vardarbīgas situācijas vērotājus iesaistīties, meklējot atbalstu pie iestādes personāla.</p>
<p>Saruna ar bērnu.</p>	<p>Izglītības iestādes psiholoģiskās vides uzlabošana.</p>	<p>Jāveicina dažādības pieņemšana - jebkurā grupā un izglītības iestādē ir dažādi izglītojamie – atšķirīgi pēc tautības, valodas, reliģiskās</p>	<p>Ja konfliktssituāciju grupas pedagogs nespēj atrisināt ar savām zināšanām un resursiem, tad vēršas pēc palīdzības pie iestādes atbalsta</p>

		<p>piederības, attīstības specifikas un veselības stāvokļa. Ar šo dažādību ir jāsadzīvo, kopā jādarbojas, jājūtas labi. Izglītības iestāde ir vieta, kur apgūst ne tikai mācību saturu, bet arī saskarsmes un socializācijas prasmes. Izglītības iestādē jānācās justies labi dažādiem izglītojamiem, visiem jābūt pieņemtiem un respektētiem.</p>	<p>personāla speciālistiem vai izglītības iestādes vadītājas.</p>
	<p>Izglītības iestādes vērtību iedzīvināšana.</p>	<p>Atbalsta personāls nodrošina praktisku, informatīvu un emocionālu atbalstu grupu pedagogiem vardarbības gadījumu diagnostīcēšanai, risināšanai.</p>	<p>Ja pārdarītājs regulāri apdraud citu bērnu drošību, tad lēmji par atsevišķas darba vietas iekārtošanu vai īslaicīgu izņemšanu no grupas, nodrošinot izglītības programmas apguvi, kā arī piemērotu vietu, kurā izlādēt savas negatīvās emocijas, agresijas izpausmes, nomierināties. Pirmsskolas izglītības iestādē "Saimīte" šāda vieta atrodas kabinetā ar nosaukumu "Domātava". Atbilstoši apstākļiem, var būt arī cita telpa ar tādu pašu funkciju (MK Nr. 474 11.2 punkts)</p>
	<p>Iekļaujošas izglītības vides veidošana/veicināšana.</p>		<p>Ja vardarbības gadījumi ir regulāri, tad pārdarītājam tiek izveidots individuāls uzvedības korekcijas/atbalsta plāns, kā arī upurim veido individuālu plānu, lai veicinātu emocionālo atkopšanos (var ietvert individuālo prasmju treniņus ar sociālo pedagoģu vai izglītības psihologu, smilšu terapiju vai citus iestādē pieejamos atbalsta resursus).</p>

			<p>Ja pēc minētā atbalsta plāna ietverto atbalsta pasākumu īstenošanas izglītojamā uzvedībā nav uzlabojumu vai vecāki nesadarbojas ar izglītības iestādi, vadītājs nodrošina šīs informācijas nosūtīšanu pašvaldībai, kuras administratīvajā teritorijā deklarēta izglītojamā dzīvesvieta, un, ja nepieciešams, nodrošina izglītojamam individuālā izglītības programmas apguves plāna izstrādi un īstenošanu citā telpā vai citā laikā izglītības iestādes pedagoga klātbūtnē vai attālinātās mācības atbilstoši normatīvajam aktam par attālināto mācību organizēšanas un īstenošanas kārtību līdz konkrētā gadījuma izskatīšanai MK Nr. 474 13. punktā noteiktajā kārtībā, bet ne ilgāk kā vienu mēnesi. Par pieņemto lēmumu vadītājs nekavējoties informē vecāku un dibinātāju</p>
	<p>Piederības sajūtas veicināšana.</p>		<p>Regulāra sadarbība ar pāridarītāja un upura vecākiem – konsultēšana klātienē un telefoniski, vienošanās par kopīgu darbības plānu, kopīga bērna uzvedības kalendāra veidošana un realizēšana u.c.</p>
	<p>Izglītības iestādes personāla zināšanu un prasmju pilnveide vardarbības prevencijas jautājumos.</p>		<p>Ja izglītojamā uzvedībā nav uzlabojumu un vecāki nevēlas sadarboties ar izglītības iestādi, tad iestādes pārstāvis šo informāciju nodod attiecīgajai pašvaldībai un</p>

			<p>vēršas pašvaldības izveidotajā bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā, sociālajā dienestā vai bāriņtiesā. Pašvaldība ir tiesīga sasaukt starpinstītūciju sanāksmi, kas lemj par turpmākajiem atbalsta pasākumiem izglītojamam. Sanāksmē pieaicina izglītības iestādes atbildīgos speciālistus, izglītojamā vecākus, pašvaldības izglītības speciālistu vai pārstāvjus no attiecīgās pašvaldības izglītības pārvaldes, sociālā dienesta, bāriņtiesas, VBTAI un citus speciālistus.</p>
	<p>Starpinstitucionālās sadarbības veidošana/veicināšana.</p>		<p>Jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība, ja bērna agresija nonākusi līdz nenomierinānam / nekontrolējamam afekta stāvoklim.</p>
	<p>Notikušu vardarbības gadījumu fiksēšana – ABC uzvedības pieraksts grupā, konfliktsituāciju veidlapu aizpildīšana. Pēc situāciju rakstiskas fiksēšanas, ziņot iestādes atbalsta personāla speciālistiem vai izglītības iestādes vadītājam.</p>		<p>Jāpiesaista policija, ja ir izdarīti nopietni fiziski miesas bojājumi, notikusi seksuāla rakstura vardarbība, ir notikusi zagšana.</p>
	<p>Lemācīt bērniem rīcību vardarbības gadījumos – “STOP! Nedari tā, man tas nepatīk!”, iet prom, informēt iestādes personālu, lūgt palīdzību.</p>		
	<p>Pēc iespējas biežāk mācību procesā izmantot grupu vienojošas aktivitātes, organizēt darbu grupās jeb komandās (lai izvairītos no varbūtības, ka</p>		

<p>izglītojamie vienmēr paši izvēlas savus grupas biedrus, kādu regulāri atstājot novārtā), veicināt dažādu pāru/ komandu kombinācijas.</p>		
---	--	--

<p>Atbalsta personas pirmsskolas izglītības iestādē "Saimīte" - vardarbības gadījumu risināšanā</p>	<p>Tālruna numurs</p>
<p>Iestādes vadītāja Inga Erdmane - Hermane</p>	<p>67914602; 27089006</p>
<p>Vadītājas vietniece izglītības jomā Liena Bernharde</p>	<p>26484967</p>
<p>Sociālais pedagogs Anda Daugule</p>	<p>28771562</p>
<p>Izglītības psihologs Dzinta Cirse - Tetere</p>	<p>26544933</p>
<p>Māsa bērnu aprūpē Sanita Erdmane - Hermane</p>	<p>67914494</p>